

A woman with dark, wavy hair is standing next to a black grand piano. She is wearing a black lace long-sleeved top and a black skirt with a large floral pattern. The background is a dark, textured wall. The piano is partially visible on the right side of the image.

**concerto
BUDAPEST**
zene szenvedéllyel

©Gela Megrelidze

KARÁCSONYI KONCERT
ANNA VINNITSKAYÁVAL

2016.12.18. 19:30

MŰPA
BARTÓK BÉLA NEMZETI
HANGVERSENYTEREM

2016. DECEMBER 18.
VASÁRNAP 19:30

MÜPA,
Bartók Béla Nemzeti
Hangversenyterem

RACHMANINOV Vocalise – zenekari változat

RACHMANINOV II. (c-moll) Zongoraverseny, op.18

CSAJKOVSZKIJ Diótörő Szvit

BRAHMS Magyar táncok

Közreműködik **Anna Vinnitskaya** zongora
Vezényel **Keller András**

A koncert együttműködő partnere:

ANNA VINNITSKAYA

Anna Vinnitskaya (1983) a legfiatalabb orosz zongoraművész-generáció jeles képviselője. Hat évesen kezdett zongorázni, nyolcévesen zenekarral lépett fel, első szólóestjét kilencévesen adta. Tizenkét éves korától a Rosztov-Na-Donu Rachmaninov Konzervatóriumában tanult Szergej Oszipenko növendékeként, ezt követően Jevgenyij Koroljov volt a mestere a hamburgi Hochschule für Musik und Theater falai közt – 2009 óta pedig maga is e főiskolán tanít. Már tizenkét évesen belevetette magát a versenyek forgatagába: 1995 és 2007 között hat nemzetközi megmérettetésen indult el, melyek közül négyből tért haza első helyezéssel. Legjelentősebb versenysikere a 2007-es brüsszeli Erzsébet Királyné Verseny 1. díja – Anna Vinnitskaya a verseny történetében a második nő, akinek sikerült győznie, elődje 1968-ban szintén orosz művész, Jekatyerina Novickaja volt. Szólistaként olyan jelentős zenekarokkal játszott, mint a Moszkvai Szimfonikus Zenekar, a Dortmunder Philharmoniker, a Milánói Szimfonikus Zenekar és az Orquesta Sinfonica de Madrid. Eddigi hanglemezein Rachmaninov, Gubajdulina, Medtner, Prokofjev, Ravel műveit szólaltatta meg. 2017-ben Bartók összes zongoraversenyéről készít felvételt a kölni WDR Szimfonikusok társaságában, Jukka-Pekka Saraste vezényletével.

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR

A Concerto Budapest Magyarország egyik vezető nagyzenekara, történelmi múlttal és a fiatal zenészek dinamizmusával. Nagy ívű és innovatív műsor-szerkesztésével, egyéni hangzásával új színt hozott a magyar zeneéletbe. Az elmúlt években számos nemzetközi fesztiválra, Európa, Amerika és a Távol-Kelet rangos koncerttermeibe is meghívást kapott. A Concerto Budapest visszatérő vendégei olyan világhírű művészek, mint Gidon Kremer, Gennady Rozhdestvensky, Heinz Holliger, Isabelle Faust, James Galway, Jevgenyij Koroljov. Művészeti igazgatója 2007 óta Keller András, hegedűművész, karmester, a Keller Quartet alapítója. Keller szólistaként, koncertmesterként és kamarazenészként is világszerte elismert muzikus. Számtalan nemzetközi díja mellett Magyarországon elnyerte a Liszt Ferenc-, illetve a Bartók-Pásztory-díjakat. 2016. januárja óta a londoni Guildhall School of Music and Drama hegedű professzora.

Szergej RACHMANINOV Vocalise – zenekari változat

A Vocalise Rachmaninov Op. 34-es, 14 dalból álló sorozatának utolsó darabjaként született meg szoprán (vagy tenor) hangra zongorakísérettel 1915-ben. A dalok legtöbbjét a szerző kiváló orosz énekesek egyéniségére szabta, s nekik dedikálta. Az Antonyina Nyezsdanova szopránénekesnőnek ajánlott Vocalise érdekessége, hogy az énekszólamnak nincs szövege, az előadó egy tetszés szerinti magánhangzón énekelheti végig. Az illusztratív dalszöveg mellőzésével domborodnak ki a dal valódi árnyalatai, amelyben a személyes jelentés jól megfér az univerzális expresszivitással. Hogy Richard Wright kritikust idézzük: „Olyan ez, mint egy nosztalgikus metafora, honvágy, vagy erotikus epekedés... semmi más nem írhatná ezeket az érzéseket jobban körül”. A mű a komponista egyik legnépszerűbb darabjává vált. Magával ragadó dallamának és absztrakt szövegtelenségének hatására több átdolgozás is született, többek között a ma este hallható zenekari változat.

Szergej RACHMANINOV II. c-moll Zongoraverseny, op.18

Verditől Bartókig számos nagy zeneszerző került már egy-egy művének kedvezőtlen fogadtatása vagy éppen az útkeresés miatt alkotói válságba. Ez történt Szergej Rachmaninovval is, akit 1897-ben annyira lesújtott 2. szimfóniájának bukása, hogy depresszió kerítette hatalmába, s állapota olyan súlyossá vált, hogy terapeutához kellett fordulnia. Nyikolaj Vlagyimirovics Dahl segített visszaszereznie önbizalmát. Az eredmény a 2. zongoraverseny – melyet Rachmaninov hálából Dahlnak ajánlott – egy új, sikeres korszak kezdete a zeneszerző pályáján. A mű 1900 ősze és 1901 áprilisa között keletkezett, szerencsére a közönség is rokonszenvvel fogadta, s a mű azóta Rachmaninov egyik legnépszerűbb kompozíciója. A nyitótétel borús moll dallama széles ívű, de lendületes, a tétel egésze nagy virtuozitást követel a szólistától. Az E-dúr Adagio sostenutóból a lágyan éneklő, melankolikus klarinétmelódia a legemlékezetesebb – alighanem ez Rachmaninov életművének legnépszerűbb dallama, amely művészetének egyik jellegzetes vonását: a meditatív, álmodó karakterű lírát képviseli. A két világháború közti Hollywood szerelmes filmjeinek érzelmes zenéi sokszor és sokat merítenek ebből a hangütésből. A finálé aztán friss, energikus indulódallammal és gazdag szimfonikus hangzásvilággal búcsúzik – a sűrű belső mozgásokkal tarkított zongoraszólam pergése és pezsgése itt ismét a virtuóz komponistát képviseli.

Pjotr Iljics CSAJKOVSZKIJ Diótörő Szvit

Amikor a romantikus ábrázolásmód nagy előfutára, a fantasztikus témáiról és ironikus stílusáról nevezetes, varázslatosan sokoldalú író–zeneszerző–grafikus–karmester–kritikus Ernst Theodor Amadeus Hoffmann (1776–1822) megalkotta A diótörő és az egérkirály című meséjét, bizonyára nem is sejtette, hogy az elbeszélés alapján évtizedekkel később megszülető balett kicsik és nagyok számára az eljövendő évszázadok karácsonyainak elmaradhatatlan művészi élményforrásává válik. Persze ehhez kellett az ünnepeelt francia író, idősebb Alexandre Dumas (1802–1870), aki átdolgozta a mesét, kellett a balett-történet meghatározó koreográfusa, Marius Petipa (1818–1910), aki színpadra álmodta és stilizált mozdulatokká formálta a történetet, de legfőképpen Pjotr Iljics Csajkovszkij (1840–1893), aki – a feladattól eleinte húzódozva – megkomponálta a balett zenéjét, balett-trilógiájának (Hattyúk tava, Csipkerózsika, A diótörő) záró darabját. A történetet – Stahlbaum tanácsos házának karácsonyi ünnepséggel, Drosselmeyer tanácsos ajándékával, Marika álmával s benne a Diótörő és a gonosz Egérkirály harcával, no meg a boldog végkifejlettel – mindnyájan ismerjük. Azzal, ahogyan megjeleníti a gyermeki képzeletvilág rettegett démonait és vágyképeit, a mű az elfojtott szorongásokat tárgyiasítva feloldó modern pszichoterápia számára is mintadarab. Csajkovszkij zenéje a színpompás mesevilág és a varázslatos karaktergazdagság felől közelített a témában rejlő lehetőségekhez, s a zeneszerző e lehetőségeket kiaknázva emlékezetes dallamokban páratlanul gazdag, pazar változatossággal hangszerelt partitúrát alkotott. A művet 1892 decemberében mutatták be a szentpétervári Mariinszkij Színházban, de már a következő év márciusára elkészült a balett – alapvetően a tánckarakterek változatosságára összpontosító – szimfonikus szvitváltozata is, amelyet a mai koncerten hallhatunk.

Johannes BRAHMS Magyar táncok

A magyaros karakter megjelenése a nyugati klasszikus zenében Haydntól Hummelen, Beethovenen, Schuberten és Weberen át Berliozig és Brahmsig számos zeneszerző műveiben nyomon követhető. Oka valószínűleg a népszerű 18. századi tánc, a verbunkos nemzetközi sikere – ennek köszönhetően vált a magyaros zene Európa-szerte népszerűvé. Brahms a magyaros témák feldolgozása szempontjából a legjelentősebb európai szerző, akinek művei-

ben sokszor felbukkan a magyaros hangvétel, a g-moll zongoranégyes fináléjától a Hegedűversenyig, a Variációk egy magyar dalra című zongoraműtől a Szerelmi dalkeringőkben fellelhető magyaros reminiscenciákig. Legjelentősebb magyaros műve az 1869 és 1880 között négy füzetben közreadott Magyar táncok sorozata. E tételeket Brahms eredetileg négykezes kompozícióként fogalmazta meg, később az első tíz darabot kétkezes változatban is elkészítette, mivel azonban a gyűjtemény keletkezésétől fogva napjainkig rendkívüli népszerűségnek örvend, a legkülönbélebb letétek láttak belőle napvilágot, melyek közül legnépszerűbbek a hegedű-zongora változatok és a zenekari hangszerelések. Az 1., a 3. és a 10. tánc zenekari partitúráját maga Brahms készítette el, a hegedű-zongora-változatok barátjától, a magyar származású Joseph Joachimtól származnak. Brahms a magyaros dallamvilággal már akkor megismerkedett, amikor pályakezdő zongorista korában a hegedűvirtuóz Reményi Ede kísérelőjeként koncertezett. A Magyar táncok közül csak kevés (a 11., a 14. és a 16.) eredeti szerzemény, a többi a korban népszerű, cigányzenekarok által játszott népies műdal feldolgozása. Emiatt azután a füzetek megjelenését követően plágiumvádak is érték a zeneszerzőt, részben Reményitől, részben Kéler Bélától, akinek csárdását Brahms az 5. magyar táncban felhasználta. A Magyar táncok legvonzóbb tulajdonsága a hódító virtuozitás, a vérbő temperamentum, az életöröm és a humor. Ebből a színes kollekcióból kapunk a koncerten egy hat darabból álló válogatást.

01.07.

MATUZ 70 / PESTI VIGADÓ

Bozay / Kocsár / Dubrovay / Kodály / Petrovics

Matuz / Kaczander / Rácz

#Magyar Kincsek bérlet

01.14.

PERÉNYI - ENNEGÅRD / ZENEAKADÉMIA

Schubert / Sosztakovics / Mozart / Perényi / Engegård

#Csillagok bérlet

CHRISTMAS CONCERT

RACHMANINOFF Vocalise

RACHMANINOFF Piano concerto no.2 in C-minor, op.18

TCHAIKOVSKY Nutcracker Suite

BRAHMS Hungarian Dances

Featuring **Anna Vinnitskaya** piano

Conductor **Andras Keller**

Concerto Budapest celebrate Christmas with some real ‘classical music hits’, putting together a seasonal bouquet of the most popular classics. Guest soloist for the evening is Anna Vinnitskaya, winner of the 2007 Queen Elisabeth Competition, Brussels. She is considered one of the most promising Russian pianists of her generation.

Rachmaninoff composed his “Vocalise” to be sung without any words, yet somehow the song still manages to communicate a heart-rending story. To quote critic Richard Wright, “As a metaphor for nostalgia, homesickness, and erotic yearning, nothing says it better.” The song has proven to be an ideal piece for transcription, like this version for orchestra.

The sublime drama of Rachmaninoff most famous, second piano concerto was written amidst similarly troubled times. The composition marks the Russian master finally overcoming his struggle (across several years) with creative block and a nervous breakdown. Rachmaninoff dedicated the Piano Concerto No. 2 to his doctor, Nikolai Dahl, in gratitude for his assistance in making a recovery. Tchaikovsky’s magical Christmas suite was partly inspired by the death of his beloved sister Sasha and the memory of their many happy Christmases spent together (see: figure of Clara). The Nutcracker is, among other things, a musical memorial to sibling love and at the same time the composer’s last stage work. We know little detail about the background to Brahms’s extraordinarily popular Hungarian Dances, but it is certain that they are timeless pieces of vernacular music set to arranged music. Most of the dances are rapid, energetic pieces, imitating the mercurial spirit of Hungarian folk music.

concerto BUDAPEST

www.concertobudapest.hu

A koncert együttműködő partnere:

